Anul II. — Nrul 32 Prețul unui exemplar 4 Lei. Timișoara, 5 August 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. A. C. CUZA

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Secerișul jidanului

Plugarul român, ocupat u culesul rodului muncei ale de un an, a uitat pen- u moment toate frământă- le politice. Când leagă nopul de grâu sau când ncarcă sacul la mașina de eerat, el, nu-și dă seama, re este tributul său către eculantul jîdan.

In rândurile ce urmează, ăt țăranului nostru felul um este jefuit de lipitoarea dovească, pe neobservate și um ajunge *fiecare plugar, ră excepție,* tributar direct dannlui:

Rodul superior și actuala aloare a banului românesc, dică, — conform prețului ondial — Lei 800—900 entru grâu. Cu toate ace- ea, țăranul nostru nu ca- ătă mai mult de 500—600 ei pentru grâul său și mirat întreabă: cum se poate est lucru?!

Iată cum: Agricultorul ro- ân, lipsit de o organizație onomică și de educație se- oasă, ademenit de dema- ogiile partidelor politice, u are timpul și ocazia, ca se ocupe de interesele le proprii, ci mereu se rământă cu treburi cari nu-l rivesc direct. Ținut siste- atic în întuneric de către xplotatorii săi, lui nu i se ă să vadă *ce muncă uriașă epune* **fiecare plugar** *pen- u îmbogățirea jîdanilor.*

Toți comercianții de ce- eale, cerealiștii și proprie- arii morilor mari, cari pre- ucră grâul, *sunt jîdani.* Nu- mai jîdani.

Secerișul plugarului este ecerișul jîdanilor, fiindcă in întreaga recoltă a țării, idanul câștigă 40% fără nici muncă. Iată cum:

Banca Națională a Româ- iei dă împrumuturi de mi- iarde Lei către băncile jî- ovești și jîdovițe din țară, u o dobândă de 6%. (Ve- eți articolul d-lui A. C. uza, de astă primăvară, de- pre cerealiștii jîdani, re- rodus de noi.) Aceste bănci idovești și jîdovițe, dau anul românilor, la jîdani, entru a specula cerealele i câștigă 30—40% la an.

Astfel comerciantul sau erealistul jîdan, cu banii omânilor, cumpără astăzi grâul românesc cu 500-600 ei, când valoarea lui ade- ărată este de 800—900 Lei. Cumpără și așteaptă.

Închipuiți-vă ce înseamnă cumpăra **zeci de mii de vagoane grâu, cu 600 Lei și a le vinde peste 4—5 luni cu 900—1000 Lei.**

Rezultă pentru jîdani un beneficiu de 50% în mai puțin de ½an, ceeace face la an, un câștig de peste 100%, după bani plasați acum în grâu. La bancă, jîdanul plătește pe ½an 15—20% și câștigă, fără bani, fără muncă 50—60%. *Deci pe banii românilor câștigă prin specula* **35—40%** *tot dela români, în ½an.*

Acest 35—40% câștigate de jîdani, plus cele 15—20% interese la băncile jîdovești, compun *un venit al jîdanilor de* **zeci de miliarde Lei anual.**

Ați mai auzit de un venit așa de mare la un alt obiect de comerț în lume?

Deci plugarul român, plătește, fără să înțeleagă, un *tribut anual de 40% din toată munca sa către speculanții jîdani,* aliații partidelor politice dela noi.

Se pune întrebarea, care ar fi mijlocul potrivit pentru scăparea plugarului din ghiarele sclăviei jîdovești?

O singură cale are: calea politică, legală și constituțională, prin reprezentanții săi: parlamentari și senatori.

Dar acești reprezentanți ai neamului, fac parte din partidele noastre, care toate pactează cu jîdanii și mai toți sunt membrii în consiliile de administrație ale băncilor și morilor jîdovești.

Cum să lupte ei în contra celora cari îi plătesc așa de bine, fără să muncească ceva?!

Și atunci, când lipitoarea jîdovească, pleacă să-și incaseze tributul anual dela fiecare plugar român, fără deosebire, partidele noastre, în loc să apere interesele celora pe cari i-au mințit și înșelat la alegeri, — se ceartă se înjură ca țiganii, — în loc de un Parlament fac două, ne compromit chiar în țările surori și de specula jîdanilor nu-și bat capul.

Ce-i cu prețul grâului d-lor deputați și senatori?

Nu vă temeți de pedeapsa lui D-zeu pentru pierderea de miliarde Lei ce o cazați **acuma** țăranului român?

Să poate să aveți o altă ocupațiune **mai urgentă și mai importantă acuma,** ca problema cerealelor?

Toți ajutați și apărați cu gura pe plugar, la alegeri, iar acuma, când ați ajuns aleși, tolerați, ca fiii satanei să ne jefuiască frații și copiii, de miliarde de Lei?!

Cred, că nu mai există țăran român, care să nu simtă pe pielea proprie mizeria în care ne aduc jîdanii și cred că **nu există nici unul, care să nu** vadă felul în care îl trădează partidele politice jîdovițe, fără excepții! Și atunci ce îi mai rămâne bietului pagubaș batjocorit?

Ultima speranță: cuzismul. Liga Apărării Naționale Creștine, care arată adevăratul dușman și care luptă fără frică în contra satanei talmudice. Numai L. A. N. C. este în stare să facă o Românie românească, deci de sine înțăles, plugarii trebue să se grupeze în jurul ei, căci numai așa vor ajunge să se folosească de **întregul rod** al muncei lor de un an. Alt drum nu este, fiindcă toate celelalte ne duc în gura jîdanului.

Veniți sub drapelul nostru cu deviza: *„Hristos, Rege, Națiune"* și ajutați-ne să scăpăm țara de lipitori. Singuri nu putem face nimica. Avem nevoie de spirijinul vostru *în interesul vostru propriu.*

Deschideți-Vă ochii, pentru Dumnezeu! Nu vă mai lăsați târâți de nas de jidoviți și de oamenii partidelor plătite de jîdani!

Jugul jîdovesc îl veți scutura numai atunci când vă veți lăpăda de partide!

Apărați avutul vostru și trageți la răspundere pe cei ce v'au trădat!

A. Tieranu.

Tot pentru d-l prefect de Caraș

Capitala.

In articolul meu apărut în numărul precedent arătam trista situație a drumului dela Berzovia (Jidovin) la Oravița, cât și răul — devenit general — economic al satelor dealungul acestui drum, — și ca să o iau dela început, încep cu capitala județului Caraș: cu Oravița.

Pe vremuri era multă viață economică și culturală în acest oraș în urma muncii depusă de toți factorii competenți atât în materia culturală cât și economică. Azi a decăzut și a ajuns la nivelul orașelului Brad.

Și ce nu s'ar putea face din această capitală de județ? Oare ținutul bogat în materii prime ca: cereale, vite (mai frumoase ca ori unde în toată țara românească) lemn, fructe de tot felul, legume, piatră, var, ciment etc., nu ar putea transforma dintr'odată întreaga înfățișare a acestui județ, făcând progres și prin aceasta aducând bunăstare, cultură și emancipare locuitorilor (95% români)?

Unde este însă inițiativa unde este capitalul necesar exploatării acestor produse cari formează vlaga țărănimii noastre, acestui element susținător de țară?!

Inițiativa lipsește din lipsă de capital, iar acesta se află în mâinile celor mari și tari.

Și atunci rolul de a începe, a face ceva, revine conducătorilor atât sufletești cât și celor politici iar între acestea primul este prefectul.

Fiind prefectul reviga între popor și guvern se cere ca această verigă se fie tare, iar țăria și-o poate câștiga prin devotamentul, dragostea și arta de a guverna acest popor satisfăcându-i nu micele interese meschine particulare ci pe cele generale.

O astfel de satisfacere generală ar fi și **imperativ este** mutarea târgului de vite din locul unde azi se ține în fiecare Sâmbătă, la gară adecă în piața din fața gării.

Or ce interes ar avea față de populație o astfel de mutare?

Este interesul vital al acestei comune, ca să se desvolte în jurul gării (în partea românească) unde comercianții români ar avea prilejul să-și zidească case iar micii industriași români și ar putea vinde marfa, care azi este în funcție de a tot puternicia a tot ce nu e român în țara românească.

Mutându-se locul de târg acolo, ce folos ar avea de pe urma acestei mutări toate satele românești din jur cari pe 4 drumuri s'ar revănsa acolo unde ar avea apoi la îndemână toate lucrurile de cari duc lipsă, ne mai fiind forțați a face pe un singur drum (artera principală a capitalei are 7 klm. lungime și este unică în felul ei, doar Moldova nouă și Hosusău în județul Târnava-mică are o asemenea lungime) de 3 klm. lungime, deplasare la locul unde și pot procura articolele de cari au nevoie în gospodăria lor.

Această greșală de a avea târgul de vite chiar înaintea casei unde locuești este neiertată și nu poate fi iertată atâta timp cât ești român.

Fă, drege ori cum, dar intervină, cu resultat la București pentru mutarea târgului în piața din fața gării, căci prin aceasta ai face un bine chiar românașilor din Oravița română, cari săraci, dar muncitori, și-ar putea bine și cu preț vinde pământurile din jurul gării unde s'ar face loturi de case, răsărind ca din pământ apoi un oraș nou și modern, iar nu ca cel de azi. (Vai de el, că cine l'a văzut nu-i mai zice Oravița ci Otrașița.)

Un alt mare bine ai face, dacă ai reuși a împăca pe românii intelectuali din capitala județului făcând să dispară ura și discordia.

Și aceasta prin exemple pe teren cultural. Și iată cum: în Oravița este nu cor mixt (Reuniunea de cântări și cetire din Oravița română) pe care l'ați putea încuraja prin prezența dv. și a întregului dv. personal de județ la ori ce ocasie, ce ar contribui mult la eliminarea frecăturilor de azi ce domină ca în nici un alt oraș din România.

Puteți fi energic și cu voință tare și de aceia alegeți. Să încercați și veți vedea că reușiți.

Adunați-Vă preoții, carturtarii și învățătorii la sfat (fără colorit politic) iar fructul ce'l veți culege va fi sănătos.

Priviți în trecutul de acum 20—30 ani al acestui orașel și memorizați toate evenimentele bune, frumoase, duioase și grele și faceți comparație — resultatul va fi, că balanța va arăta un minus, un regres pe toate terenele!

Ce frumos cântau corurile noastre în grădina de tir, ce emulări, ce petreceri, ce hramuri, ce sfințiri de biserici, cu cât fost cu cât alui, ce românesc era totul. Ce însuflețire spontană domina sufletele noastre?! In plus cum eram priviți de străini?! Iar azi o vai de Oravița, care a ajuns de pomină cu „doi domni români la trei mese" sau „frunză verde de răchită. Oravița-i prăpădită".

Toate cele ce V'am înșirat aici sunt numai puncte de trecere dintr'un program de realisat din partea Dv.

Vă știu încă tânăr, la muncă neprihănită, — muncă, care va da roade morale ideale și sănătoase pentru acest popor, care sătul de mălai nesărat strigă „să trăiască România tare, că mare o avem înfăptuită de atâția mucenici văzuți și nevăzuți, visată de ei altcum: mai ideală, mai frumoasă, cu lanuri mari de grâu cu spicul plin, cu câmpul verde pe care să pască cirezi de boi și vaci și cu aer mai curat în care românul se respire mai ușor după munca lui depusă în ogorul strămoșilor săi.

Un singur scop, un singur țel să aveți în toată activitatea Dv., întărirea elementului susținător de stat, din al cărui sămânță a eșit rodul ce'l conduceți azi în România-Mare; căci purcezând altfel nu pot a nu vă striga:

Opus igne, autor patibulo dignus!

Un fost voluntar.

Aviz pentru abonații ziarului din jud. Severin. **Abonații ziarului nostru din Lugoj și din întreg județul Severin sunt rugați a achita abonamentul d-lui Aurel Secoșanu dela Banca „Albina" din Lugoj, care va elibera și chitanțele legale. „Svastica Banatului" ne fiind subvenționată de nici o bancă jidănească, sau de vreun partid politic, se susține numai prin abonații ei.**

Babeș-Bolyai Central University Library Cluj

Responsabilitatea medicului

Răspunderea medicului în civil

In această privinţă scrie d-l Prof. Mina Minovici următoarele:

„IN AFARĂ DE URMĂRIREA IN PENAL, MEDICUL MAI POATE FI TRAS LA RĂSPUNDERE IN CIVIL, în baza a două articole din Codul Civil Român (delicte şi quasi-delicte):

„Art. 998. — Orice faptă a omului, care cauzează altuĭ prejudiţiu, obligă pe acela din a cărui greşală s'a ocazionat, a-l repara".

„Art. 999. — Omul este responsabil nu numai de prejudiţiul ce a cauzat prin neglijenţa sau prin imprudenţa sa".

După împrejurare, când e angajată răspunderea a doi sau mai mulţi medici, a medicului şi a moaşei, a medicului şi a farmacistului, se face şi aplicarea următoarei dispoziţiuni din Codul Civil Român:

„Art. 1003. — Când delictul sau quasi-delictul este imputabil mai multor persoane, aceste persoane sunt ţinute solidar pentru despăgubire".

„Guerrier şi Rotureau sunt de părere, că moştenitorii bolnavului decedat pot legal intenta o acţiune contra medicului acuzat de a fi autorul decesului, sau continua acţiunea întreruptă prin moartea lui de cujus. Moştenitorii, legatari universali sau reprezentaţi ai medicului, dacă acesta moare înainte de termenul de prescripţie, sunt ţinuţi faţă de partea lezată, cu acelaş titlu cum ar fi însuş medicul".

„Aceiaşi autori admit însă că şi ,medicii, pe nedrept atăcaţi, pot forma o cerere reconvenţională şi să obţină, dacă au câştig de cauză, daune-interese dela acei cari, făcându-le imputări neîntemeiate, au adus atingere consideraţiei lor".

„Prescripţia pentru delicte civile e de 30 ani".

„Sub imperiul legislaţiei civile de astăzi, responsabilitatea IN CIVIL a medicului e determinată de dispoziţiunile articolelor 998 şi 999 (eventual 1003). Aceasta e doctrina şi jurisprudenţa constantă. Ca să existe însă responsabilitate trebue după observă Lacassagne, ca mai întâiu să se constate o daună materială neîndoioasă şi apoi că aceasta daună este tot neîndoios datorită unei greşeli grave".

„In dreptul actual, scrie Alexandresco, se decide în genere, că medicii pot fi chemaţi la răspundere pe cale civilă, de câteori faptul imputat s'a întâmplat din cauza unei neglijenţe culpabile, a unei greşeli grave ce ei ar fi comis în tratamentul lor, greşeală care ar denota uitarea datoriei lor profesionale şi a regulilor celor mai elementare de bun simţ şi de prudenţă. In această materie ca în toate chestiunile de fapt, tribunalele au o mare latitudine de apreciere. Tribunalele vor examina, dacă faptul imputat medicului constitue o culpă, o neglijenţă sau o imprudenţă culpabilă, precum şi dacă el s'a depărtat dela regulile profesiunei sale, FĂRĂ A INTRA INSĂ IN EXAMINAREA TEORIILOR ŞI A METODELOR MEDICALE, căci chestiunile technice şi pur ştiinţifice nu sunt de competinţa lor. Tribunalele se vor mărgini numai a cerceta şi a decide, dacă se poate imputa omului de artă imprudenţă, neglijenţă, lipsă de îngrijire sau neiscusinţă manifestă într'un cuvânt o culpă care să atragă responsabilitatea sa".

„Aceasta e şi jurisprudenţa Curţii de Casaţie franceză care-şi motivează astfel una din deciziile sale: „Considerând că, dacă principiul de responsabilitate stabilit prin art. 1382 şi 1383 din Codul Civil (Art. 998 şi 999 C. C. R. — Nota autorului) este aplicabil greşelilor dăunătoare comise de către medici în practica artei lor, aceasta se întâmplă numai atunci când aprecierea acestor greşeli nu cere judecătorului cercetarea teoriilor sau metodelor medicale ci are la baza ei regulele generale de bun simţ şi de prudenţă cari cârmuesc exerciţiul oricărei profesiuni".

„La fel se rosteşte şi CASAŢIA NOASTRĂ când spune, că pentru profesionist, există „răspundere nu numai de prejudiciul cauzat prin culpa sa, dar şi de acela cauzat prin neglijenţă sau imprudenţă" (Casaţia S. I. 1887)".

„Şi în aplicarea acestei jurisprudenţe judecătoria de Ocol IV. Bucureşti îşi motivează astfel o carte de judecată (1913): „Medicii pot fi chemaţi la răspundere pe cale civilă de câte ori faptul imputat s'a întâmplat din cauza unei neglijenţe CULPABILE, a unei greşeli grave ce ei ar fi comis în tratamentul lor, greşeală ce ar denota uitarea datoriei lor profesionale şi a regulilor celor mai elementare de bun simţ şi prudenţă. Aceasta pe temeiul art. 998 şi 999 din Codul Civil".

„In afară de cazurile citate în partea consacrată răspunderii în penal, vom examina şi câteva din eventualităţile în cari responsabilitatea medicului e urmărită în civil:

1. REFUZUL DE A-ŞI PRESTA SERVICIILE. In jurisprudenţa străină se observă tendinţa de a se da îndatoririi medicului de a-şi presta serviciile caracterul unei obligaţiuni contractuale, susceptibilă de reparaţiuni în civil atunci când practicianul, după-ce a promis să vină, refuză sau neglijează de a îngriji pe bolnav. In cazul acesta, partea care reclamă în civil trebue să facă dovada: 1. Că fără un motiv binecuvântat medicul şi-a călcat angajamentul luat; 2. Că îngrijirile ce eventual ar fi dat ar fi fost capabile să scape pe bolnav; 3. Că familia sau cei din jurul bolnavului, tocmai din cauza acestui angajament, n'au mai putut apela la asistenţa altui practician.

2. OMISIUNEA DE A PREVENI PE TERŢIUL DE PERICOLUL CONTAGIUNII. „Astfel, medicul care fiind chemat a vizita un copil bolnav, constată că acest copil este atins de un virus contagios precum este sifilisul, poate fi declarat responsbail către doică, dacă el n'a prevenit-o la timp şi dacă boala nu era comunicată încă în momentul constatării". (Curtea de Apel din Dijon).

3. OPERAŢIA PRACTICATĂ FĂRĂ CONSIMŢĂMÂNT. a) Faptul de a practica o operaţie în contra voinţei bolnavului sau a acelora cari exercită o autoritate asupra lui, poate să dea loc cel mult la o răspundere civilă, iar nici într'un caz la răspunderea penală prevăzută de art. 319 şi 320 C. P. (248 şi 249 C. P. Român. — Nota autorului). (Curtea de Apel din Alger).

b) „Deşi nici o lege nu există în această privinţă, e de principiu că, afară de cazurile urgente, medicul nu poate practica o operaţie chirurgicală fără consimţământul bolnavului sau al persoanelor sub a căror autoritate se găseşte. Dovada consimţământului bolnavului este în sarcina omului artei, conform principiului: Reus in excipiendo fit actor". (Tribunalul şi Curtea de Apel din Liége).

c) Tribunalul Liége (Belgia) condamnă la daune-interesc pe Dr. Deschamps pentru a fi amputat, la spital, un copil, fără autorizaţia expresă a părinţilor acestuia.

d) Atunci când se găseşte în faţa unui alienat — fonciarmente incapabil de a-şi da seamă de riscul unei operaţii — chirurgul, dacă nu e caz de urgenţă, va cere consimţământul consiliului judiţiar sau al familiei. In caz de urgenţă şi în imposibilitate materială de a satisface formalitatea consimţământului prealabil, chirurgul va opera, pentrucă întâia şi marea lui datorie este de a salva o viaţă omenească.

4. ACCIDENTE DATORITE RADIOGRAFIEI. Tribunalul Senei a condamnat la 5000 franci daune-interese pe un medic care, aplicând tratamentul radiografiei, a cauzat pacientului o arsură a păretului abdominal.

5. ACCIDENTE DATORITE NEPREVEDERII.

6. URMĂRILE APLICĂRII UNUI BANDAJ. Tribunalul Louvain (Belgia) condamnă (în 1877) pe un medic la 5000 franci daune-interese pentru defectuoasa aplicare a unui bandaj (reducerea unei fracturi), care a avut de urmare un calus vicios.

7. ORDONANŢA MEDICALĂ. a) E responsabil în civil medicul, care în ordonanţa sa, prescrie o substanţă în locul alteia, scriind de pildă, chloralhydrat de morfină, în loc de chloralhydrat de cocaină (Trib. Lectoure 1895).

b) Deasemenea e răspunzător când scrie greşit doza.

c) Omiterea indicărei dozei unui toxic (Trib. Caen 1899).

d) Omisiunea de a indica pe ordonanţă modul de administrare a unui medicament (Casaţia franceză 1898).

8. TRANSMISIUNEA DIRECTĂ A UNEI BOLI. Un medic englez care, având o sgârietură la un deget, a contaminat pe o femee moşită de el, a fost condamnat la 7500 lire daune-interese.

9. TRANSMITEREA BOLII PRIN LIPSA SAU INSUFICIENŢA DE STERILIZARE A INSTRUMENTELOR e o cauză de responsabilitate în civil a medicului.

10. NEIZOLAREA BOLNAVILOR ATINŞI DE O AFECŢIUNE CONTAGIOASĂ. E civilmente responsabil medicul care neglijează să ordone izolarea unui copil bolnav de scarlatină sau tuse măgărească şi, din cauza acestei neglijenţe, se îmbolnăvesc copii sănătoşi (Trib. Paris 1904).

11. GREŞELILE AJUTOARELOR MEDICULUI. Practicianul e răspunzător de dauncle pricinuite prin nedestoinicia sau neglijenţa ajutoarelor sale (asistent, intern, infirmier, soră de caritate) alese de el.

12. EXPERIENTE CU RISC PENTRU SĂNĂTATEA BOLNAVULUI. a) Curtea de Apel din Aix (Franţa) a condamnat în 1906 la 1500 franci daune-interese pe un medic care, într'un caz de fractură care l-a interesat, a încercat aplicaţiunea radiografică, pricinuind rănitului arsuri grave.

b) Nu e apărat de responsabilitate în civil, nici medicul care a obţinut în prealabil consimţimântul persoanei, asupra căreia face experienţa, un atare consimţământ fiind „ilicit". Curtea de Apel din Lyon, 1913).

13. Imprudenţa. a) Un chirurg francez este condamnat la daune-interese, pentru a nu fi prevenit căderea bolnavului de pe masa de operaţie.

b) Un alt chirurg e condamnat pentru a nu fi verificat, înainte de a-l fi întrebuinţat, conţinutul unei sticle cu anestezic (Tribun. Senei 1901).

14. NEGLIJAREA PACIENTULUI.

15. TRATAMENTUL. a) Medicul e civilmente răspunzător de urmările greşelii în dirijarea unui tratament sau în executarea unei operaţii. (Curtea de Apel din Paris 1919).

b) E responsabil medicul, care înainte de a aplica un tratament socotit periculos, nu se asigură că pacientul e în adevăr atins de boala care necesită un atare tratament. (Tribun. Senei 1920).

c) Medicul trebuie să se convingă în prealabil că pacientul are o constituţie care să-i permită suportarea tratamentului (Casaţia franceză, 1921; Tribun. Nantes, 1925).

16. NESUPRAVEGHIEREA BOLNAVULUI INTERNAT. Directorul unui Sanatoriu din împrejurimile Parisului a fost condamnat la 10.000 franci despăgubiri civile către familia unei tinere neurastenice care, insuficient supraveghiată, s'a închis într'un closet unde s'a spânzurat.

17. CERTIFICAT DE INTERNARE CA ALIENAT. „Persoana care a suferit un prejudiţiu material şi moral de pe urma internării sale arbitrare într'un azil de alienaţi, poate acţiona în daune interese, nu numai pe acela, care a provocat această măsură, dar şi pe medicul care a comis o neglijenţă, o uşurinţă şi o eroare grosieră, prin eliberarea unui certificat atestând alienaţia mintală (Curtea de Apel din Caen. 1901).

Discursul rostit de Vasile Alexandri

în memorabila şedinţă a Senatului dela 10 Octombrie 1879

Nu mă îndoesc că toţi d-nii senatori, precum şi toată ţara, resimt nedreptatea şi insulta amară ce ni sa făcut din cauza unei simple erori provocată dintr'o calomnie; însă se vor găsi negreşit unii dintre colegii mei, care conduşi de un spirit de prudenţă cam exagerată, îmi vor face întâmpinări:

Unul va zice poate că Europa luând odată o decisiune în privirea noastră, nu ar putea se revie asupra ei; prin urmare refuzul nostru de a ne supune verdictului său ar fi din partene o desfidere inprudentă.

Voiu răspunde că, ar fi să nesocotim spiritul de echitate Puterilor civilizate, dacă am crede că recunoscând eroarea în care au fost induse asupra noastră, s'ar inteţi a menţinea o clausă pedepsitoare, infamantă şi nemeritată, în tratatul de la Berlin; voiu adăugi că inculpatul ce îşi reclamă dreptatea nu desfide pe judele său, şi că a refuza stigmatul pe fruntea ţărei, a refuza sinuciderea neamului nostru, nu este un act de sfidare. Europa e prea luminată ca să pue în cumpănă amorul său propriu de putere gigantică, cu dreptul sacru a unui mic popor ce a meritat totdeauna bunăvoinţa ei. Europa cunoaşte că demnitatea unei naţii nu se măsoară pe numărul locuitorilor săi, precum onorul şi curagiul unui om nu se măsoară pe talia lui.

Altul va zice poate că s'ar uni cu părerea mea, dacă din dosul refusului nostru de a ne supune, am avea 300,000 de baionete. Voiu răspunde, că dreptul nostru e mai tare de cât 300,000 de baionete, cari, dacă le-am avea şi am vroi să facem întrebuinţare de ele, ne-am găsi în faţă cu 300,000 baionete ale Europei civilizate în contra noastră. Prin urmare, nu 300,000 de baionete ne-ar putea dicta datoria noastră de a feri fruntea ţărei noastre, de o insultă dar dreptul nostru.

Altul va zice că, art. 44 nu coprinde nici o intenţie de insultă în contra naţiei Române, ci nu mai o simplă condiţie de admitere în marea familie Europeană, precum de pildă condiţiile la care este ţinută a se supune oricine are dorinţa de a face parte din membrii unui club. Straniu întâmpinare! L'aşi întreba pe acel întâmpinător, dacă ar primi să intre într'o adunare, cu condiţie de a se sinucide mai întâiu sau cel puţin cu condiţie de a trece printr'o umilire degradatoare!

Altul va zice: că trebue să facem ore cari sacrificii, pentru ca să intrăm şi noi o dată în marea familie Europeană. Voiu răspunde D-sale, întrebându-l dacă nu a remarcat în unele familii câte o rudă scăpătată, care are mai mult rol şi aparenţa de slugă de cât acela de rudă, care e tolerat în salon sub condiţie de a nu se prevala de legăturile sale de rudenie cu stăpânii salonului: care e pus la masă în capătul mesei, şi dacă sunt mai mulţi meseni, sau meseni importanţi, e trimis să prânzească jos cu ceilalţi servitori. Această poziţie de rudă scăpătată şi umilită, eu nu o admit pentru România când e să intre în familia Europeană, şi îmi place a crede că fiecare dintre noi gândeşte ca şi mine: că România şi-a recâştigat titlurile sale de nobleţă pe câmpul răsboiului, că prin urmare are dreptul de a face intrarea sa în lume cu fruntea sus, iar nu cu capul plecat.

Altul va zice: că în fine trebue să facem ceva în favoarea evreilor, pentru ca să dăm a satisfacere Europei şi să ştergem din Constituţia noastră acel nenorocit art. 7, cauza situaţiei noastre de astăzi.

Dar trebue să facem ceva, însă ce, şi cum, şi când? Iată întrebarea. Dacă Europa, apreciând actele noastre din ultimii 30 de ani, şi convingându-se prin acele acte, că suntem un popor liberal şi emancipator, ar fi recunoscut pur şi simplu independenţa noastră câştigată de noi înşine, iar nu dată nouă pomană, şi dacă în urma acestei recunoaşteri leale, ar fi cerut de la noi oficios ca să desfiinţăm starea pusă în calea evreilor, noi Românii, cu generositatea şi simţul de gratitudine ce ne caracterizează, ne-am fi grăbit a face pentru israeliţi mai mult de cât vom putea face acum.

Lăsaţi în propria noastră iniţiativă, şi la liberul nostru arbitru, ne-am fi arătat mai liberali, mai mărinimoşi în privirea evreilor, de cât acum că ne vedem loviţi în amorul propriu nostru naţional, în dreptul nostru suveran de legiferare, şi apăsaţi sub presiune străină.

Alianţa israelită prin nerăbdarea ei de a dobândi drepturi civile şi politice pentru coreligionarii săi, au indus Europa în eroare, pentru ca Europa să exercite o presiune draconică asupra noastră. Rezultatul este că naţiunea română să simte ofensată, că România se simte ameninţată, că poporul este iritat într'un grad care poate să producă regretabile evenimente. Prin urmare representanţii săi sunt ţinuţi a fi cu mare circonscripţie în atingerea Constituţiunei noastre, şi pot zice, sunt obligaţi la o parclomie prudentă în chestiunea de acordare de drepturi neamului israelit.

Iată rezultatul nerăbdărei alianţei israelite, nerăbdare legitimă, o recunosc, dar imprudentă şi nepolitică.

(Va urma).

Babeş-Bolyai Central University Library Cluj

INFORMATIUNI

Pentru Primăria orașului. Locuitorii din Elisabetin, partea din spre Abatorul Comunal roagă onorata Primărie să le zidească un poduț de lemne, peste Begheiu, în dreptul Liceului Diaconovici Loga, pentru a-i cruța de enormul ocol ce sunt siliți a face, când vin la Poștă, la Liceu, Adm. Financiară, Judecătoria etc.

Pentru d-l Prefect Dr. Coste Cazurile de incendii cari au distrus averi de zeci de milioane Lei în câteva zile și indolența românului, care nici până astăzi nu a învățat să-și asigure averea pentru caz de incendiu, ne obligo a Vă face următoarna propunere: Binevoiți a înființa pe lângă Pompierii orașului, o ecuipă specială pentru județ, înzestrată cu un automobil de mare viteză, aranjat cu toate cele necesare pentru cazurile de incendii la sate. Aceasta echipă necesită o sumă de 600.000 Lei anual și ar fi în stare să salveze zeci de milioane. Cunoscând bunele D-voastră intenții, respectuos Vă sugerăm aceasta idee în speranța că o Veți realiza cât mai curând.

Un avocat împușcat de clientul său. Țăranul Pavel Bunea, din Ticvaniu, întâlnind Vineri la 27 Iulie a. c. în plină stradă, în fața cafenelei „Corso" din Lugoj pe avocatul său, Dr. Augustin Giurgiu, a tras asupra acestuia 4 împușcături de revolver. Dus la poliție criminalul a declarat că, fostul său advocat i-a nimicit materialmente de aceea a tras asupra lui, cu gândul să-l omoară. Rănitul avocat se află sub îngrijirea medicilor la spitalul public, cari susțin, că dacă nu se vor ivì complicații, va scăpa cu viață.

Recolta porumbului e compromisă. Știrile sosite din diferite părți ale Țării, anunță, că în urma secetei mari 75% din recolta totală a porumbului este definitiv pierdută. Dacă nu va ploua în curând, în multe locuri nu se va face deloc porumb, deci și restul de 25% din recoltă este problematică. Seceta aduce o uriașă pagubă pentru plugari.

Sfințirea unui clopot. Creștinii ortodoxi din Viile-Eabricului prin colectă au cumpărat un clopot, care a fost sfințit în Duminica trecută de parohul T. Golumba. La actul sfințirei au luat parte aproape toți credincioșii mulțumiți în suflet că au putut săvârși o faptă creștinească. Priviți la cunoștința creștinească și națională, acești oemeni foști vinteleni, amestecați cu străini fac eforuri pentru validare cari numai cinsre le face. S'a intervenit la Revizoratul școlar că cu începutul anului școlar să se deschidă școala primară numindu-se un învățător. De prezent ar face conscripția populației și se vor face pașii necesari să se zidească și o capelă ortodoxă.

Redacția pt. Banat a ziarului „Curentul" s'a mutat în Bulevardul Reg. Maria 8. (Palatul d-lui Dr. Cioban din Timișoara Cetate). Redacția stă la dispoziția publicului zilnic dela 9—12.

Pompierii Voluntari din Timișoara adună bani și obiecte de tombolă pentru o serbare a lor, care va avea loc în 12 Aug. c. Din beneficiul serbării, pompierii voluntari zic, că își cumpără aparate de stins focul etc. Ne miră foarte mult aceasta procedură a voluntarilor, când știm doară, că ei vind pompele lor sau le închiriază la alți. Ce rost are deci aceasta colectă0 O pompă a voluntarilor e dată în chirie unui zarzavagiu lângă „Strand", alta la Totis și una a fost vindută la Stamora-germană pe prețul de 35.000 Lei. Cu ce drept colectează ei dacă nici persoană juridică nu sunt măcar. Iar dacă siguranța în contra incendiilor ar fi lăsată în grija lor, de mult am umbla afumați. Ce gospodărie se fase la aceasta organizație maghiară, d-le Vidrighin, președinte al pompierilor voluntari?

Pelerinaj la Bodrog. Membrii și membrele Societăți femeilor ortogoxe de pelerinaj din T.-Fabric, pornesc sâmbătă dimineața în pelerinaj la J. M. Bodrog. Pelerinajul va fi condus ca și în anii trecuți de păr. T. Golumba. Prezidenta D-na A. Cioba a luat toate măsurile ca pelerinii să aibe la în demână trăsuri și găzduire. Marți la ora 6 seara pelerinii se reîntorc.

Despre bolile venerice. In proximul nostru număr începem a publica lucrarea științifică a d-lui Dr. I. Bozac: „Combaterea boalelor venerice", asupra cărei atragem atențiunea onoratului nostru public cetitor.

Câte servicii ocupă dl. Vidrighin. Dl. Stan Vidrighin, inginer arhitect conduce o sumedenie de oficii, între cari amintim:

1. Șeful alimentării cu apă a orașului Timișoara.
2. Șeful serviciului de canalizare.
3. Șeful serviciului hornarilor.
4. Președinte la Camera Agricolă.
5. Președinte la Uniunea Inginerilor.
6. Membru în Consiliul Băncii Szana.
7. Mosier la Beregsău etc., etc.

Ne oprim pentru a demonstra, că este fizicește imposibil ca un singur om să facă atâtea servicii cu conștiositate spre folos public.

Toată lumea știe acest lucru, numai dl. Vidrighin nu.

Primăria orașului i-a încredințat deodată conducerea alor trei servicii, ceeace este un gest foarte ușuratic, mai ales, când se știe, că dl. Vidrighin nu tolerează pe nimeni lângă sine. Toate le face singur și numai el singur știe ce s'a făcut și ce mai este de făcut. (Evident, că încasează și tantiemele ce cad asupra acestor trei servicii.)

Trecând peste egoismul barbar al d-lui Vidrighin, ne mirăm de Consiliul Permanent al orașului, care nici când nu și-a pus întrebarea, oare ce se întâmplă cu aceste trei servicii (plus celelalte) dacă — păzească Dzeu — dl. Vidrighin ar muri într-o bună zi, călcat de un automobil, lovit de damblaua, sau Dzeu mai știe de ce?!

Se poate, că un important serviciu să nu aibe un subșef, care în absența șefului să îndeplinească funcțiunea acestuia? Se poate, ca un om să conducă trei servicii fără locțiitor?!

In interes public și național, atragem atenția onoratei Primării asupra acestei negligențe și am dori să vedem doi subșefi români la serviciile dlui Vidrighin, care nu poate avea drepturi dictatoriale aici, când din venitul public participă la beneficiu.

Dl. Vidrighin nu este inginer hydraulic, ci arhitect, iar în Timișoara ar avea doi ingineri hydraulici specialiști: pe dnii ing. Zbegan și ing. Manciu.

De ce se încăpățînează, când are din ce trăi și de ce nu lasă, ca și alți doi români să-și câștige pâinea prin muncă cinstită?!

Iată o cauză pentru care nu-l iertăm nici odată.

Dacă ungurul Miklosi dela Uzina electrică a înțăles să crească doi ingineri români pe lângă domnia sa, de ce nu vrea dl. Vidrighin să înțăleagă acest lucru?

Rugăm onorata Primărie să anuleze concursul publicat pentru postul de inginer stagiar la serviciul d-lui Vidrighin și să împartă serviciul în două, — așa cum a fost, — cu doi șefi și doi subșefi români. Așa trebue să fie, fără considerație la părerea d-lui Vidrighin, fiindcă dsa este materialicește interesat în cauză. (Tantiemele.)

Interesul public cere acest lucru dela conducătorii orașului, fiindcă un lucru trebue ținut în vedere: Vidrighin are nu contract de serviciu cu Primăria, dar cu Dzeu n'a încheiat nici un fel de contract. In fine și el este muritor ca cealalți oameni.

Mai departe, ce caută hornarii la serviciul canalizării și prietinul lui Szana, la prezidența Camerei Agricole?

Absurd!

Să vedem cine'l va scoate pe dl. Vidrighin din acest echivoc.

Crearea „Parcurilor Naționale" și „Stațiunei Ornithologice". Comitetul de Administrație al I. Congres al Naturaliștilor din România, a prezentat Ministrului Agriculturei și Domeniilor desideratele Congresului referitor la înființarea „Parcurilor Naționale și Organizarea unei Stațiuni Ornithologice în Dobrogea. D-l Ministru Argetoianu a aprobat aceste propuneri și a numit o comisiune pentru întocmirea definitivă a proiectului de lege și regulamentului legii parcurilor naționale. Această comisie e compusă din d-nii Emil Racoviță, președ. Academiei Române, Nicolae Ottescu, secretarul general al Ministerului Agriculturii și Domeniilor, prof. universitari Dr. A. Popovici-Bâznoșanu și Dr. A. Borza, Toma Ionescu directorul general al Bunurilor și Radu Matei.

Lucrările au înaintat întratâta încât sau și luat dispozițiunile necesare pentru organizarea acestor instituțiuni culturale. Deocamdată au fost declarate de „Parcuri Naționale" următoarele proprietăți ale Statului: 1. Fânețele Clujului, 2. Suatul, 3. Zau (Moinești), 4. Băile Episcopești, 5. Pietrile roșii dela Tulgheș, 6. Pietrosul mare, în Maramureș, 7. Valea Bălii, în Munții Făgărașului, 8. Valea Parângu, 9. Piatra Craiului. Pentru celelalte proprietăți particulare importante, sau luat măsurile necesare spre expropriere.

Pentru înființarea și organizarea Stațiunei Ornithologice la Jurilovca în lagunele Mării Negre, a fost denumit și delegat profesorul specialist Dionisie Linția dela Liceul C. Diaconovici-Loga din Timișoara, punându-se la dispoziție 3 camere în palatul administrației Pescăriilor Statului din Jurilovca și mijloacele necesare. D-l prof. Linția a și început lucrările de organizare și probabli că deja în toamna aceasta va și putea începe cercetările științifice la „Varta Ornithologică" în decursul pasagiului.

Intru îndeplinirea acestei misiuni Ministerul Instrucțiunii a și acordat pentru totdeauna concediile necesare prof. D. Linția, carele va rămâne atașat și mai departe corpului profesoral dela liceul C. D. Loga și se va detașa la timpul pasagiilor pe câte 2—3 luni la Delta Dunării.

Prin înființarea acestei instituțiuni s'a ridicat și România din punct de vedere cultural la nivelul statelor apusene, unde deja de mult funcționează astfel de instituții științifice cum la Helgolanda, Rositen, etc. cunoscut fiind că Dobrogea este cel mai important loc de cercetări științifice pe întreg continentul European.

Delegarea d-lui prof. Linția este cea mai fericită deslegare a problemei fiind omul potrivit la locul potrivit. „Primus inter pares".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Glume de vară

40 grade la umbră

CE FAC PREASFINTITII?

Episcopul Iosif se plimbă cucernic prin frumoasele grădini bănățene și binecuvintează prunii, ca să aducă rod îmbelșugat.

Episcopul Grigore își oțelește puterile în izvoarele Mehadiei, pentru a se prezenta cu o nouă tărie la vizita canonică în Iugoslavia.

*

Preasfinxitul Musta se gândește cu groază la timpul când Miron a fost episcop în Caransebeș și a ținut niște căprioare la reședința episcopească. Atunci i s'a întâmplat preasfinxitului, că un țap de căprioară — crezându-l rival, — l'a atacat pe la spate și l'a trântit la pământ. Era să-l ucidă dacă nu ar fi sărit teologii să-l scape din coarnele animalului nebun...

Ar merge să'l viziteze pe P. S. Grigore, ca să se înțăleagă asupra vizitei canonice din Iugoslavia, dar nu are curaj, fiindcă și episcopul Aradului ține niște căprioare îmblânzite. De când a pățit-o cu țapul [redacted] de atunci se teme și de căprioarele blânde din Arad.

ZOOLOGICE.

Păcățanu, marele inchizitor al Consistorului din Arad, își dă demisia din postul ce'l ocupă, de frica căprioarelor episcopești. fiindcă nu vrea s'o pățească, ca Musta.

Intrucât aceasta știre s'ar adeveri, credincioșii eparhiei Arad, asigură pe P. S. S. Grigore, că, întru ajungerea acestui fericit eveniment, o să-i facă cadou o întreagă menajerie cu **lei, tigri, crocodili, și șerpi uriași.**

POLITIENESTI.

Partidul național-țărănesc, din Timiș-Torontal a reclamat poliției dispariția d-lui Bocu. Dela alegeri încoacea nimeni nu l'a mai văzut prin județ. Aderenții au trimis o telegramă către expediția dela Polul Nord, rugându-le să vadă nu cumva îl vor întâlni pe acolo pe d-l Bocu, bătând câmpiile de giață, având în vedere enormele călduri din România.

DELA PODURI SI SOSELE.

Oficiul podurilor a cântărit pe d-l Oprea, reîntors dela Karlsbad și i-a permis să treacă peste toate podurile din județ, afară de podul Prefecturei, care s'a rupt pentru totdeauna pentru dânsul.

METEOROLOGICE.

Când ajunge Oprea prefect de județ, atunci liberalii sunt pe ducă.

MEDICALE.

Doctorii Diel, Bauer și Grigoriu vor fi decorați cu steaua sfântului Tampon. Decorația se poartă pe burtă, acolo unde au uitat ci tampoanele la bolnavi.

Pe vremea lui Vlad Țepeș, cu siguranță ar fi fost decorați cu tragerea în țapă.

Din viața satelor noastre

Beregsău. In ziua de 26 Iulie la ameazi s'a săvârșit o crimă de omor, cu următorul istoric.

Țăranul Ion Luminosu are trei feciori și o fată. Dintre feciorii bătrânului, doi, cu numele Ion și Nicolae au trăit în dușmănie de astă iarnă. Feciorul Ion a trăit în casa părinților și a fost în dușmănie cu mamă sa. Feciorul Nicolae a fost dus ca ginere în casă la Ion Gângă.

Feciorul Ion s'a certat cu mamăsa pentru că l'a învinovățit către tatăl său, că ar fi furat un sac de grâu. Din acest motiv bătrânul Luminosu l'a certat.

Atunci feciorul Ion a dovedit, că este învinovățit pe nedrept, și a plecat la mătușa să, ca să se plângă de felul cum îl tratează mamă-sa.

In acest timp mamă-sa a chemat pe feciorul ei Nicolae acasă și i s'a plâns în contra lui Ion.

Nicolae a luat un revolver și a așteptat în casa părintească reîntoarcerea fratelui său.

Când Ion a intrat în curte, Nicolae a sărit în calea sa și a descărcat toate cartușele revolverului asupra lui. Nenorocitul Ion, lovit de cinci gloanțe în piept, a căzut mort la pământ.

După isprăvirea odiosului său fapt, Nicolae Luminosu s'a predat jandarmeriei, care l'a arestat imediat și l'a înaintat Parchetului Tribunalului Timișoara.

La săvârșirea crimei au fost de față și nevasta și copilul celui ucis.

Se așteaptă arestarea mamei instigatoare.

Din acest fapt rușinos, puținii baptiști din comună încearcă să tragă foloase, lăudându-se, că, dacă toți ar fi baptiști, nu s'ar putea întâmpla asemenea crime.

Interesant sunt acești indivizi periculoși, cari se compun din cei de pe urmă oameni din comună, dintre cari unul a ucis pe tatăl său, altul a bătut pe mumăsa, etc. etc. Aceste creaturi ticăloase și idioate au curajul să deie morală oamenilor de treabă și muncitori din comună. Suntem siguri, că criminalul de mai sus dacă va eși din pușcărie, tot baptist se va face.

Brestovăț. Cu onoare atragem atenția onoratului consiliu comunal, care singur este îndreptățit de a angaja sau concedia din serviciu pe „scriitori comunali", că la intervenția noastră a concediat din serviciul de „scriitor" pe Stângaciu Pavel, fiindcă nu avea pregătirea necesară și în locul acestuia a angajat pe un alt sătean, care la fel nu are școliile cerute de lege. Rugăm, că și aceasta să fie concediat, tot pentru același motiv și în locul lui să se angajeze altul, care împlinește condițiunile legale.

Coșteiu (Iugoslavia). Răpus de boală ucigătoare, care nu cruță pe om, după adânci suferințe și lungă agonie, în 14 l. c. a decedat tânărul preot al Coșteiului (Kustilj) Corneliu Putici.

Inmormântarea a avut loc în 16 l. c. în Coștei; corpul neînsuflețit al tânărului preot fiind petrecut de o lume multă. Au făcut prohodul d-nii: P. O. ppresb. Traian Oprea, Pr. I. Mităr, Traian Constantin (Vrani), C. Șdicu, Victor Trailoviciu, C. Lăpădat, T. Cioban, Oct. Păuța și I. Marina.

Intre cei care au petrecut ultima dată pe tânărul preot Corneliu Puticiu, se mai găseau și d-nii: Pr. Teodor Petrică președintele Partidului Român, Al. S. Butoarcă secretarul general al Partidului Român, RaduC. Urlăteanu redactor la „Curentul" și Nicolai Roman redactor la „Nădejdea".

Răspunsurile le-au dat cu multă artă, Corul bisericesc și fanfara din Coștei (Kustilj).

Pr. I. Mităr a ținut o cuvântare, o impresionantă vorbire în biserică, iar d. N. Roman, la groapă, a adus omagiile Partidului Român și ale ziarului „Nădejdea".

Corneliu Puticiu lasă în urma lui o revastă, un băiat, și părinți nemângâiați, un sat care puse mari nădejdi într'ânsul.

Era de o blândețe și bunătate cuceritoare, de o înțelegere suavă.

Odihnească in pace!

„Nădejdea„ din S. H. S.

Recaș. In noaptea dintre 28—29 Iulie a fost aprins recolta depe 60 jughere grâu, care a ars. Au căzut pradă focului vre-o 15 vagoane grâu netreerat.

Pompierii orașului nostru alarmați au plecat imediat spre Recaș, dar în comuna Remetea-mare au fost întâmpinați de poștărița, care li-a comunicat ca să se întoarcă acasă, ne fiind lipsă de ajutorul lor.

D-l Biște comandantul pompie-

rilor orașului, la aceasta știre oficială s'a întors spre casă. Pe drum a întâlnit pe d-l Prefect Dr. Coste, care pleçase la incendiu.

D-l Dr. Coste a luat pompierii cu sine și ajungând la Recaș, au aflat o mare de flacări.

Comandantul pompierilor voluntari din Recaș a primit cu cuvinte ofenzătoare pe pompierii orașului, ceeace au auzit și d-nii Dr. Coste și primpretorul Weisz.

D-l Prefect a condus personal acțiunea de stingere până mânezi după masă la ora 5., când au reușit a înăvuși focul și a salva recolta depe restul de 240 jughere grâu.

Așteptăm, ca organele competente să aplice sancțiunile cuveniite pompierilor îngânfați din Recaș.

Sânandrei. In dimineața zilei de 30 Iulie, la ora 2½ s'au aprins gospodăriile lui Noll și Stemder, din Sânandreiu. Focul a distrus 2 case, câteva grajduri, 18 porci, 1 mașină de treerat, 1 mașină de secerat, 7 vagoane de grâu treerat din pod și recoltă netreerată de pe 60 jughere de grâu.

Pompierii orașului Timișoara sub comanda d-lui Biște, au eșit la fața locului și au localizat focul și au stins două alte case, care s'au aprins. Au salvat și restul jirezilor din apropiere.

Focul a fost pus.

Silagiu. Cu întârziere primim spre publicare:

„Căminul Cultural Creștin" și ziarul „Libertatea".

In No. 28 al ziarului „Libertatea" din 28/VI a. c. cetim un articol a preotului Moța din Orăștie D-sa în calitate de preot creștin înfierează procedura adusă de D. prof. A. C. Cuza în contra unora pretinși antisemiți ca, C. Codreanu, Ionel Moța și alți, care au făcut din „Căminul Cultural Creștin" din Iași, un fel de adunătură de bătăuși.

Dl. Moța, prin ziarul amintit, protestează în contra acestei proceduri prin care D-sa crede că Dl. Cuza va izbuți a alunga pe acești bătăuși din căminul neamului românesc.

Părintele Moța nu poate protesta în numele donatorilor, care au dat bani prin colecta deschisă de D-sa. Noi românii creștini nu ne alăturăm cu bătăuși lui C. Codreanu, ci protestăm cu toată energia și cerem în numele acelora care au muncit zi și noapte pentru a aduna bani pentru acest cămin, ca acești bătăuși să fie alungați din Cămin cât mai departe, acești bătăuși numai pot să se numească creștini, deci afară cu ei.

Dacă acești tânări au muncit la Cămin, cinste lor, dar nu pot zice că și au zidit casă proprie, casa se numește „Căminul Cultural Creștin" deci nu se poate tot odată numi și „Căminul bătăușilor din Iași". Deci C. Codreanu și soții, dovediți de bătăuși, prin spargerea capului bătrânului luptător naționalist. Dl. ing. Bejan, — afară cu ei!

Iar părintelui Moța îi zicem, să știe că: Antisemitismul na fost creiat de C. Codreanu, Ionel Moța și soții. Antisemitismul a fost creiat de Dl. prof. A. C. Cuza, care este șeful suprem al antisemiților din România, toți români creștini antisemiți sunt grupați în „Liga Apărări Naționale Creștine" de sub prezidenta Dl. prof. A. C. Cuza. L. A. N. C. nici odată n'a făcut apel la bătăuși, nici nu va face, nici nu are nevoie de ei.

In numitul articol părintele Moța scrie, că vrednicii tineri sau împăcat cu soartea grozavă de a se vedea scoși din casa lor, se duc la Ungheni să-și facă alt rând de cărămidă, ca să-și zidească alt Cămin. Foarte bine drum bun, acela va fi Căminul lor și nu a întregei nații.

Cine n'a văzut pe Arhanghelul Mihail pozat cu palosul în mână, gata spre omor, așa a crezut și șeful Legiunei Arhanghelului Mihail dela noi, să taie capul vechilor luptători naționaliști. Sau C. Codreanu a crezut că oul învață găină? Nu se poate! Drum bun la Ungheni, frate Cornele!

Nicolae Borca, cojocari.

Ghiroc. O amărăciune ne cuprinde sufletul, când vedem, că românul nostru și azi e batjocorit în fel și chip de cătră satrapii de eri. Cazul e foarte caracteristic.

In comuna Ghiroc sunt 5 mașini de treierat, cari formează proprietatea românilor din sat. Peste aceștia a venit și s'a îmbiat un oarecare M. Bagyi, angajându-se, că el treeră cu 1% mai ieftin ca românașii noștri. Indată ce a venit în comună cu mașina, i s'au cerut actele de impunere și spre marea noastră surprindere s'a constatat, că acest ungur e impus după două mașini cu o dare numai de 12.800 Lei. iar românii noștri după fiecare mașină cu 9600 Lei la care se mai adaugă globalul Exact dublu! Și ce credeți, cine l-a impus cu o sumă așa mică pe nepotul lui Arpad? Fratele său **Lörincz**, iar pe bieții români un șvab cu numele Kamp. Iată cine sunt agenții de constatare, cari pun jugul și azi pe grumazii românului. Iată de ce fiii noștri nu pot ajunge — chiar maturitatea s'o aibă — la posturi bune, fiind ocupate de Lörincz, Kamp, Braun, etc., cari cu orice prilej își bat joc de noi.

Când i s'a pus în vedere lui Bagyi, că va avea a plăti adiționalele în măsura celor de aici, a amenințat oamenii, că merge cu mașina în alt sat. De s'ar opri în Mongolia cu tot neamul său și cu toți Lörinczi!

Cerem d-lui administrator financiar să ancheteze cazul. N'are decât să ceară procesul verbal de impunere No. 319 din 16. III. 1928 din Tim. III. semnat de Lörincz. Acești satrapi să-și capete plata ce o merită, căci ei apără interesele ungurilor, nu ale statului și județului.

Giarmata. Săptămâna trecută s'a aprins recolta oamenilor săraci de pe 300 jughere pământ și 10 mașini de treerat. Intreaga recoltă s'a distrus, fără să fi fost asigurată. Cum anul acesta nu se face porumb, acești oameni sunt amenințați să piară de foame.

Nenorociții au telefonat la Timișoara, d-lui inspector al pompierilor voluntari, Hein, care a eșit cu mare întârziere **singur** la fața locului, fără să poată da ajutor.

Este criminală negligența oamenilor, cari nu au chemat pompierii orașului Timișoara, căci aceștia cu aparatele lor moderne ar fi putut salva o parte din averea celor nenorociți. Această negligență se datorește în parte și d-lui Heim. Așa funcționează pompierii voluntari din Timișoara.

Paguba se ridică la suma de 10 milioane Lei. Focul a fost pus.

Hodoș. D-l Florea Stanciu, trainicul învățător al comunei a adresat o cerere către Comitetul Școlar Județean, al cărui prrședinte este d-l Prefect Dr. Coste, pentru un ajutor de 50.000 Lei, necesar pentru repararea școalei românești.

D-l Prefect a acordat acest ajutor pe seama școalei din Hodoș, încât la toamnă copii vor avea o sală de învățământ cu ferestri și uși ce se pot închide și nu vor mai sta în halul rușinos, ca în anul trecut.

Sătenii, în frunte cu admirabilul lor învățător aduc d-lui Prefect Dr. Coste cele mai respectuoase mulțumiri pentru ajutorul acordat.

Lovrin. Zilele trecute a ars țiglăria lui Thierjung, Wirsz și Comp. din Lovrin. Pompierii comunei împreună cu cei din satele vecine au localizat focul. Paguba se ridică la 1 Milion Lei. Țiglăria fiind situată la o depărtare de 1 chilometru de comună, focul nu a putut face pagube în dânsa.

Vinga. Consiliul comunal a hotărât, ca un proces al comunei să fie încredințat avocatului jidan Kobi Weinberger, din Vinga.

Ne miră acest gest nesocotit al consiliului comunal, când în Vinga sunt mai mulți avocați creștini, dintre cari sunt și fii ai comunei.

Poșta Redacției

I. B. în M. Episcopul Aradului se află la Băile Herculane (Mehadia). L'am întâlnit în gară singur, deci, ne având pe nimeni cu sine, nu credem, că va rezolvi cererea d-voastră. Suntem informați, că zilele acestea se reîntoarce la Arad.

Chestiunea cu jidoavca din Arad, pare a fi o glumă proastă.

Primăria Municipiului Timișoara.

No. I. 18756/1928.

PUBLICAȚIUNE DE CONCURS.

Primăria Municipiului Timișoara publică concurs pentru ocuparea a două posturi de profesor de pian la Conservatorul comunal și anume, un post cu salar de bază de 650 iar al doilea cu salar de bază de 500 plus accesoriile.

Reflectanții își vor înainta cererea până la 1 Sept. 1928, însoțită de următoarele acte:

actul de naștere, certificatul școlar respectiv, diploma despre studiile absolvate, certificat medical, dovadă că a satisfăcut obligațiunile militare, dovadă că este cetățean român, declarație de limbile ce cunoaște. Reflectanții vor cânta în fața unei comisiuni o piesă de concurs care se poate afla la Direcția Conservatorului.

Postulanții cari ocupă vreo funcțiune publică, vor prezenta consimțământul autorității respectivă, prin care consimte la trecerea lui în serviciul municipiului.

Postulanții vor mai presenta referințe scrise dela persoane cu cari au fost în relație de serviciu sau sub a căror ordine au lucrat. sau cari prin situațiunea lor sunt în stare să cunoască purtarea morală a postulantului.

Numirea este provizorie, iar definitivarea se va face după espirarea stagiunei de un an.

Timișoara, la 6 Iulie 1928.

Primar: *Dr. Georgevici* m. p.

Secretar: *Dr. Sagovici* m. p

Pentru conf. Dr. C. Bugariu.
șef de serviciu

PRIMARIA MUNICIPIULUI TIMIȘOARA

No. III. 19027

LICITAȚIE PUBLICĂ.

pentru vânzarea următoarelor materiale vechi dela Uzina electrică comunală.

Uzina electrică comunală Timișoara aduce la cunoștință că în scopul vânzării a

cca 20.000 kg. fier vechiu de fontă,

cca 10.000 kg. fier vechiu

cca 2.000 kg. plăci vechi de acumulatori,

cca 300 kg. nămol vechiu de acumulatori,

cca 200 kg. alamă veche și

cca 100 kg. alamă aschii se va ține la data de 20 Septemvrie 1928, ora 10 a. m. în biroul serviciului economic al municipiului Timișoara, camera No. 41, a doua licitație publică.

Aceste materiale sunt depozitate și se pot vedea la U. E. C. T., II. Piața Coronini No. 2.

Prețurile sunt a se oferi ab Uzina electrică comunală.

Amatorii își vor depune ofertele lor închise și timbrate în regulă, împreună cu o garanție de 10% în numerar sau efecte de stat din suma oferită.

Reclamațiunile făcute după înaintarea ofertelor nu se vor lua în considerare.

Timișoara, la 24 Iulie 1928.

Primăria municipiului Timișoara.

Ministerul Industriei și Comerțului.

Direcțiunea Generală a valorificărei Bunurilor Statului și a Energiei.

Regiunea VIII. Industrială Timișoara.

No. 1216—18 Maiu 1928.

ANUNȚ OFICIAL

In baza legei speciale promulgată prin Inalt Decret Regal No. 1050 din 9 Aprilie 1928 și publicat în Monitorul Oficial No. 90 din 25 Aprilie, verificarea și controlul măsurilor de siguranță pentru cazane, recipienți sub presiune de orice fel. mașini și instalațiuni mecanice și electrice vor fi executate pe întreg teritoriul țărei de către Ministerul de Industrie și Comerț prin organele sale exterioare și de control, în conformitate cu dispozițiunile „Legei Relativă la măsurile de siguranță pentru cazane, mașini, instalațiuni casnice și electrice precum și la măsurile hygienice din stabilimentele industriale" publicată în Monitorul Oficial No. 253/1910.

Cu ordinul No. 40317 din 8 Maiu 1928 fiind însărcinați cu aducerea la îndeplinirea dispozițiunilor suscitatelor legi, aducem la cunoștință publică următoarele:

1. Toți proprietarii de cazane fără deosebire, din Regiunea Banatului județele Timiș-Torontal, Caraș și Severin sunt obligați din timp de maximum 8 zile a înainta prin Organele administrative locale cărțile sau documentele cazanelor. — La caz dacă nu au documente vor arăta că unde sunt aceste documente și din ce cauze nu le prezintă.

2. Revizuirile și probele de cazane exclusiv numai organele acestui oficiu le vor face, având delegația specială în regulă iscălită de noi și prevăzută cu stampila specială. Alte organe numai au drepturi nici la inspecțiuni de stabilimente, nici la revizuiri și probe de cazane, afară de organele asociației proprietarilor de cazane.

3. La încasări de taxe nu are drept nimenea. Taxele de verificări, revizuiri și probe de cazane stabilite prin regulamentul special al Ministerului de Industrie și Comerț se vor vărsa direct la administrațiile Financiare urmând că recepisa adminsitrației Financiare să ni se prezinte nouă.

4. Taxele de examinare și verificare sunt:

300 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire până la 2.5 m. p.

400 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 2.5 până la 20 m. p.

500 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 20 până la 50 m. p.

600 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 50 până la 100 m. p.

700 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 100 până la 200 m. p.

800 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 200 până la 20 în sus.

300 lei de orice recipient sub presiune.

300 lei de orice mașină cu aburi.

5. Să înțelege verificare și examinare pentru care să aplică taxele precedente, operațiile următoare:

a) Examinarea la fața locului a modului de construcție a instalațiunilor prevăzute la art. 1. al acestor instrucțiuni.

b) încercarea cu presiune hidraulică a cazanului.

c) revizuire interioară a cazanului și

d) controlul aparatelor de siguranță și funcționarea lor.

e) revizuirele exterioare ale cazanelor,

f) vizitarea mașinelor de aburi.

6. Nu se poate pune în funcțiune nici un cazan, nici o mașină de aburi fără a trece mai înainte prin examinarea și verificarea susarătată. Cazanele și mașinele de aburi defectuoase, după repararea lor din nou se vor supune unei examinări și verificări.

7. Ori și ce schimbări în proprietatea unui cazan și mașini de aburi trebue anunțată acestui Inspectorat, cerându-ne transcrierea pe numele proprietarului nou în baza unui contract de vânzare — cumpărare în regulă legalizat de autoritățile administrative locale.

8. Inaintea începerei campanici de treierat toate locomobilele agricole care sunt scadente la examinare și revizuire vor trece prin această procedură. Toți proprietarii de cazane locomobile și acuma și în viitor precum și toți proprietarii de ori și ce fel de cazane și de mașină de aburi sunt obligați prin cerere timbrată conform legei a cere revizuirea și examinarea scadentă cel puțin cu una lună înaintea termenului la care doresc a face revizuirea și examinarea scadentă.

Ori și ce instalațiune mecanică sau electrică, ori și ce mașină numai cu autorizația noastră prealabilă se poate pune în funcțiune în baza unei cercetări a noastră făcută la fața locului. Cercetările acestea sunt scutite de ori ce taxe afară de centralele hydro sau termo electrice care cad sub prevederile legei energici.

Toate autoritățile administrative, polițiile și jandarmeria sunt rugate să binevoiască a veghea asupra îndeplinirei celor sus publicate pentru a pune odată la punct și în regulă chestiunea cazanelor. Toate autoritățile susarătate și toți cetățenii din această regiune sunt rugați a preda poliției pe ori și care individ care mai încearcă să procedeze la verificări și examinări fără a avea delegația noastră în regulă, — aducându-ne imediat toate aceste cazuri și la cunoștința noastră.

Timișoara, la 16 Maiu 1928.

ss. Ing. **L. Faur**

ss. **D. Calcianu.**

Pt. conformitate: Indescifrabil.

CINEMA:

CETATE: 6 și 7 August — APOLLO: 8 August
CONCORDIA: 11 August

Prințesa Masha

Viața plină de aventuri și soarta unei prințese ruse, crescută de nichiliști. Tablouri interesante din vechea și noua Rusie, din Parisul zilelor noastre și din depărtatul și misterul Orient.

In rolurile principale:
Boris de Fast (Teofar Khan din Strogoff) și Claudia (frumoasa cântăreață de Operă)

Monopol: Arta-Film, București.

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Sucursala Timișoara, Piața Țepeș Vodă No. 2. — Telefon No. 1200

BCU Cluj / Central University Library Cluj